

Bolivias skove - Håbets skove

– en case om Bolivias lavlandsskove

Lærervejledning.

Denne case er et rollespil og kan bruges i undervisningen som et tværfagligt projekt i kulturfaget samfundsfag, hvor det især dækker kompetenceområdet *sociale og kulturelle forhold* og i naturfagene biolog og geografi, hvor det især dækker kompetenceområderne *perspektivering og kommunikation*.

På stx kan casen benyttes på det naturvidenskabelige grundforløb, i faget biologi på alle niveauer samt faget naturgeografi på alle niveauer. Casen lærer eleverne om aktuelle samfundsforhold og forvaltning af natur, opfordrer dem til at tage stilling og lærer dem om bæredygtig udvikling og bevarelse af biodiversitet. Casen kan også benyttes i faget samfundsfag på alle niveauer i emnerne politik og sociologi. Casen egner sig til et tværfagligt projekt på stx, og kan endda inddrages i dansk grundet debatten i rollespillet samt i spansk, da projektet omhandler Bolivia.

Kravene til eleverne kan reguleres efter niveau. Her menes at kravet til kompleksiteten af elevernes præsentation, argumenter og modargumenter sættes efter deres niveau. Elevernes empati og evne til at iføre sig rollen viser også deres forståelse for problemstillingen og dermed deres niveau. Forventningen til elevernes egen informationssøgning sættes også efter niveauet.

Emner casen berører:

- Natur – og dyrebevarelse
- Biodiversitet
- Indfødtes kultur og historie
- Politik
- Ulandsbistand
- Oli -og gasudvinding
- Økonomi
- Klimaforandringer
- Bæredygtig udvikling

Casen forventes at tage 8 lektioner á 45 minutter. Det er et problembaseret læringsforløb, hvor eleverne selv strukturerer deres tid, søger viden og bestemmer hvordan deres rolle bedst repræsenteres. Læreren er klasselederen som støtter dem i deres process, stiller de rigtige spørgsmål og giver feedback og feedforward. Derudover tildeles læreren også en rolle i rollespillet.

Vi opfordrer til at casen laves som et rollespil for at alle aspekter inkluderes og forstås. Dette hjælper eleverne til at forstå kompleksiteten af problemet og sørger for en højere refleksionsproces. Man kan også gennemgå materialet på en mere traditionel måde ved at bede eleverne besvare spørgsmål til materialet.

Materialer:

- Hjemmesiden www.boliviasskove.info
- Video med interview med lokal
- Artikler og studier

Et Danida projekt
Af Henrik Egede-Lassen og Malene Friis Hansen

- <http://bolivia.um.dk/da>

Der findes flere engelske hjemmesider, som kan benyttes:

- <https://www.theguardian.com/world/indigenous-peoples+bolivia>
- <http://www.iwgia.org/regions/latin-america/bolivia>

Introduktion:

"Bolivias skove – Håbet skove" er et undervisnings- og oplysningsunivers om det sydamerikanske land Bolivia, som Danmark har lavet udviklingsarbejde i siden 1994 igennem Danida, og faktisk med flere mindre projekter helt siden 1970. Udviklingsarbejdet har især haft fokus på to hovedområder, hvor Danida har været med til at gøre en forskel:

- Bæredygtig økonomisk vækst
- Bæredygtig forvaltning af naturressourcerne

Du har i undervisningsmaterialet mulighed for at dykke ned i de mange forskellige typer skov, der findes i Bolivia, og blive ført ind i alle de temaer, der relaterer sig til skovene. Temaerne indeholder **udfordringer**, **muligheder** og **løsninger** som Bolivias skove og dens befolkning står over for på grund af klimaforandringer, ulovlig skovhugst og behovet for økonomisk vækst for den store del af befolkningen, som stadig lever i fattigdom.

Danidas samarbejde med Bolivia har ført til, at der i dag er en mere bæredygtig brug af naturens ressourcer, samtidig med at fattigdommen er blevet mindre. Alligevel er der stadig store udfordringer. Regnskoven er truet af ulovlig fældning, og konsekvenserne af klimaforandringerne mærkes betydeligt i Bolivia. Derfor er udviklingsarbejdet fortsat vigtigt og med til at sikre en bedre fremtid for os alle. På hjemmesiden kan I arbejde med forskellige eksempler på hvordan, civilbefolkningen selv er involveret i at arbejde med miljøbeskyttelse, *samtidig* med at der skabes økonomisk vækst.

Rollespil:

Problemstilling: Der er fundet store mængder gas og olie under Bolivias lavlandsskove. Skal skoven ryddes for at gøre plads til boring efter olie og gas, hvilket kan indbringe landet og firmaerne milliarder? Eller skal skoven bevares, hvilket sikrer et bæredygtigt klima, de lokale lavlandsindianers levevis, og den enorme biodiversitet skoven besidder?

Underviser giver en kort introduktion på ca. 15 minutter til emnet. Her præsenteres problemstillingen kort og objektivt. Hjemmesiden fremvises og landet Bolivia præsenteres. Dette kan gøres i rollen som præsident Morales, hvilket vil give casen autencitet. Eleverne deles op i 5 grupper, en til hver rolle og der trækkes lod om rollerne, som deles ud til eleverne. Man kan vælge at fjerne den nederste del "hjælp til rollen", for at øge sværhedsgraden. Herefter sættes eleverne igang. Det forventes at de selv søger information, sætter sig ind i deres rolle og påtager sig den fuldt ud. For at eleverne kan argumentere mod hinanden, skal de sætte sig ind i de andre roller også. Læreren er som sagt klasselederen, der sørger for støtte gennem spørgsmål og input i den forberedende fase.

<i>Roller</i>	<i>Forklaring</i>
Præsident Morales	Underviseren besidder denne rolle. Præsident Morales skal vedtage en lov omkring udnyttelse af lavlandsskoven. Han har brug for input fra de forskellige interessenter før han kan tage sin beslutning.
Industrien	Firmaet: Oil and Gas Cooperation Worldwide

	<p>Flere firmaer kæmper om at lande handlen om at bore efter gas og olie i Bolivia, men lige nu ser Oil and Gas Cooperation Worldwide (OGW) ud til at være tættest på at lande handlen. OGW er stort firma der borer over hele verdenen og tjener mange millioner om året. De har tusindvis af ansatte. De ansatte der skal kæmpe for denne sag er deres sydamerikanske specialister som består af repræsentanter fra ledelsen af den sydamerikanske del, de folk der har foretaget målingerne af olie og gas under lavlandsskovene samt miljøkonsulenter. OGW vil overbevise præsidenten om at de skal have lov at bore efter olie, da det kan indbringe landet mange penge, hjælpe den lokale befolkning til en bedre infrastruktur og selvfølgelig indtjene utroligt mange penge til firmaet. Repræsentanterne er veltalende og velvidende om alle problemstillingerne og de er vant til at argumentere i disse sager. Hjælp til rollen: Søg på store gas og olie firmaer på nettet og se hvad deres mission er. Søg på andre boringsprojekter rundt omkring i verden. Se potentielt filmen Virunga, som omhandler samme problemstilling.</p>
Non-profits	<p>Non-profit organisationen: Save Bolivia Denne organisation kæmper for at bevare Bolivias biodiversitet samt kultur. Repræsentanter for organisationen består af antropologer, geologer, biologer, og bevarelsesbiologer. De er specialiserede i floraen og faunaen i Bolivias lavlandsskove og samarbejder med IUCN – International Union for the Conservation of Nature. De samarbejder med de lokale i deres forsøg på at redde skovene og dyrene i dem, og de har en stor viden om de lokales kultur. Save Bolivia vil overbevise præsidenten om at lavlandsskovene skal bevares for at sikre Bolivias fremtid, klimatisk og økonomisk. Hjælp til rollen: Søg på andre non-profit organisationer og se hvad deres mission og vision er. Læs om deres deltagelse i protester mod boringsprojekter. Et eksempel er: http://amazonwatch.org/</p>
Lavlandsindianerne	<p>Grupper: Guarani, Chiquitano, og/eller Moxeño Dette er en sammenslutning af flere grupper af lokale indfødte fra lavlandet som altid har levet af skoven og i samspil med den. De ønsker fremskridt og kan godt se nogle goder ved at lade boringen finde sted, såsom den bedre infrastruktur og en øget indkomst. Dog har de bange anelser og ved at det hurtigt kan gå galt. De er før blevet svigtet af store firmaer og forholder sig skeptiske. Indianerne vil gerne bevare deres kultur og deres levevis. De vil gerne fortsætte med at benytte skoven som nu, og de anerkender hver enkelt organismes betydning for økosystemet. De ved at hvis en organisme forsvinder, falder det hele sammen. Hjælp til rollen: søg på nettet efter andre boringsprojekter rundt omkring i verden for at lære mere om betydningen for lokalbefolkningen, f.eks. http://edition.cnn.com/2014/02/28/opinion/ecuador-rainforest-oil-exploration/ . Læs også om de forskellige grupper på nettet for at lære mere om deres kultur. Hvad er deres sammenspil med skoven? Hvorfor behøver de den? I kan google grupperne og benytte Danidas hjemmeside.</p>
Højlandsindianerne	<p>Grupper: Ayamara og/eller Quechua Dette er en sammenslutning af de to største grupper af indfødte, som lever i højlandet. Højlandsindianerne er de mest fremtrædende af indianerne i Bolivia, og præsident Morales er selv tilhørende denne gruppe. Højlandsindianerne har stor indflydelse på landets politik. De har ingen tilknytning til lavlandsindianerne og deres natur og der har længe været konflikter mellem de to. Højlandsindianerne er kun fokuseret på at deres højland bevares, og at landet tjener så mange penge som muligt. Hjælp til rollen: Find information om hvor mange penge et olie- og gasboringsprojekt</p>

	kan indtjene til et land. F.eks. http://www.forbes.com/sites/quora/2013/04/03/what-are-the-top-five-facts-everyone-should-know-about-oil-exploration/#1f1e3597127d Lær mere om disse grupper ved at google dem. I kan også bruge Danidas hjemmeside.
Samarbejdsland	Samarbejdsland: Danmark Danmark har siden 1970 støttet Bolivia i en bæredygtig udvikling for deres fattige. Over årene har forskellige landeprogrammer bestemt dagsordenen for bistanden, men fokus har fortsat været på at reducere fattigdom, og fremme respekt for menneskerettigheder og ligestilling. Det nuværende landeprogram (2014-2018) har tre målsætninger, som har stor indflydelse på Danmarks mening om boringsprojektet. Da Danmark er en stor støtte for Bolivia, tages deres mening seriøst. Den danske ambassadør og repræsentanter fra Danida deltager i høringen. Hjælp til rollen: Brug Danidas hjemmeside til at lære mere om Danmarks involvering i Bolivia og også gerne i andre lande. Tror i Danmark vil støtte dette projekt eller ej?

Efter eleverne er delt ind i grupper efter rollerne, skal de selv søge viden om emnet på hjemmesiden, ved at se interviewet samt læse materialet. De opfordres også til at søge viden andre steder. Der findes mest materiale på engelsk og spansk på nettet. Det kommer an på niveauet om disse sider skal benyttes. Eleverne har 3,5 lektioner á 45 minutter til forberedelse til høringen.

Den følgende invitation gives til eleverne (dette er kun et forslag):

Høring omkring Bolivias lavlandsskove d.?(dato: den dag I næste gang har 4 lektioner til afslutning af casen).

I inviteres hermed til høring omkring Bolivias lavlandsskove. Der skal træffes et valg omkring det fremtidige brug af skovene. Høringen styres og afholdes af Præsident Morales. De inviterede er Oil and Gas Cooperation Worldwide, Save Bolivia, lavlandsindianerne, højlandsindianerne og vores donorland Danmark.

Tidsplan:

kl. 8 (her sættes jeres tider ind): Introduktion af Præsident Morales.

Kl. 8.05: Oil and Gas Cooperation Worldwide fremlægger deres forslag og argument for boring

Kl. 8.15: Save Bolivia fremlægger deres argument

Kl. 8.25: Lavlandsindianerne fremlægger deres argument

Kl. 8.35: Højlandsindianerne fremlægger deres argument

Kl. 8.45: Danmark fremlægger deres argument

Kl. 8.50: Præsident Morales giver sit foreløbige bud og fortæller hvad han mangler for at kunne beslutte sig

Kl. 9- 9.45: Grupperne forbereder deres debat og modargumenter og opsøger måske mere viden

KL.10.00: Højlandsindianerne debaterer mod lavlandsindianerne

Kl. 10.15: Spørgsmål til de to parter fra de andre parter

Kl. 10.25: Save Bolivia debaterer mod OGW

Kl. 10.40: Spørgsmål til de to parter fra de andre parter

Kl. 10.50: Sidste argument fra Danmark

KL. 11.00: Sammendrag fra præsidenten og sidste mulighed for input. Herefter votering.

KL. 11.20: Præsidenten leverer sin beslutning omkring det fremtidige brug af Bolivias lavlandsskove med begrundelse.

Et Danida projekt
Af Henrik Egede-Lassen og Malene Friis Hansen

Med venlig hilsen
Præsident Morales

Husk: Desto mere indlevelse fra underviseren og eleverne, desto større udbytte. For at få eleverne til at indleve sig i deres rolle, er det vigtigt at underviseren stiller de rigtige spørgsmål, især spørgsmålene "Tror I jeres rolle vil tænke sådan?" "Hvad ville I gøre i en sådan situation, hvis I var jeres rolle?". Eleverne skal hjælpes til at tænke som sin rolle.